

А когато залѣзътъ загасне и изгрѣе луната—
окоето забелязва, че редомъ съ кръста се издига
друга сѣнка на вкамененъ човѣкъ.

... Чий е този кръстъ? Кой го е издигналъ—
тамъ? Какъвъ е вкаменениятъ до кръста? — невол-
но се пита странникътъ.

И влѣзе ли въ село и се [отбие [въ кръчмата
на отдохъ — първиятъ старецъ, когото запита, ще
му разправи:

... Нѣкога, презъ днитѣ на черно робство,
страшенъ душманинъ вилнѣялъ въ село. Мръкне-
ли се — никой не смѣе изъ къщи вѣнъ да при-
стѣпи; праздникъ ли дойде — и добитъка на паша
не се изкарва. А за пѣсни и хора — приказка не
могло да става. Само на птичкитѣ небесни и на
пѣтлитѣ — властникътъ не можалъ воля да наложи.

Никога и никжде игото не [било тъй тежко.
Никой не помнѣлъ такъвъ народенъ изедникъ.

Оборили глава староселчани. Прехапали устни
старцитѣ. А на младитѣ се сключило сърдцето, ка-
то предъ буря.

— Ще стане нѣщо! — се погледватъ старитѣ.

Младитѣ само пухтятъ и безъ дума да си про-
думатъ — еднаква мисълъ ги вълнува.

Женитѣ тукъ тамъ се одумватъ:

— Кой може срещу рѣженъ да рита! — ги пре-
сича нѣкоя.

— Пъкъ и какъ се животъ прежаля! — до-
пълни друга.

Ала докато мждритѣ се намждруватъ, лудитѣ
се налудуватъ: — наидило се луда глава, до какъ
да дойде на властникъ.

На Великъ-денъ ставало сборъ въ селото. Ала
отъ какъ прѣхналъ властникътъ — това хоро се